

Da sagde han til dem: "Så giv kejserens, hvad kejserens er, og Gud, hvad Guds er!" Da de hørte det, undrede de sig og forlod ham og gik deres vej. Matt 22, 21-22

Skabt i Guds billede

Jesus bliver gentagne gange mødt af konfrontationslystne farisæere og herodianere. De sætter fælder for ham og vil fange ham på det forkerte ben. Men det er svært

Vi befinder os i dagene mellem Palmesøndag og Skærtorsdag. Mange folk er kommet til tro på, at Jesus er Messias, kongen, som folket i århundreder har ventet på. Men andre, folkets ledende religiøse grupper, ser derimod Jesus som en trussel mod det jødiske folk. Derfor ønsker de ham fjernet. Og når det er for farligt at gribe til våben, så må man gribe til ord. Det er det mest prekære, kontroversielle spørgsmål, farisæerne griber til, når de spørger Jesus "Er det tilladt at give kejseren skat eller ej?" (Matt. 22, 17).

En lus mellem to negle

På Jesus' tid var Israel besat. Det var romerne, der stod for inkasseringen af skatter og afgifter. På den måde demonstrerede den romerske kejser, at han var herre over det folk, hvis virkelige herre var den Gud, der havde gjort Israels hus til sit folk. Spørgsmålet, som Jesus stilles over for, er derfor en rigtig fælde. "Sig os, hvad du mener: Er det tilladt at give kejseren skat eller ej"? Hensigten er tydelig. Det gælder om at få Jesus nedgjort. Det gælder om at undergrave hans person. Han skal fanges ligesom lusen, der sidder mellem to negle. Svarer han "ja, det er tilladt at give kejseren skat", står han under anklage fra det folk, han selv tilhører. Svarer han "nej", er det bare at meddele de romerske myndigheder, at Jesus er en potentiel oprører.

Modsvar

Men Jesus gennemskuer farisæernes

disciple og herodianerne. Han ser lige igennem deres snu forehavende og svarer dem med et modspørgsmål. Han siger: "Vis mig skattens mønt! Hvis billede og indskrift er det?" (Matt, 22, 19). Han svarer hverken ja eller nej, men vender spørgsmålet mod spørgerne selv. Men det virkelig overrumplende ligger i det, Jesus nu gør. Han siger til dem: "Vis mig skattens mønt! Hvis billede og indskrift er det?" (Matt, 22, 19). Når nu de kommer og viser ham mønten, gør de jo brug af kejserens møntsystem og har tilkendegivet, at de i grunden anerkender hans overhøjhed, hans ret til at opkræve skat. De giver allerede kejseren, hvad der er hans. Jesus vender det hele på hovedet og siger til dem, at når nu de

giver kejseren, hvad kejserens er, så skal de også give Gud, hvad Guds er.

Guds påtegning

Giv Gud, hvad Guds er. Med de enkle ord har Jesus drejet hele diskussionen til ikke kun at gælde spørgsmålet om skattebetaling. Pludselig er tilværelsen med alle dens krav og daglige gøremål blevet til en sag, der altid og uden undtagelse har med Gud at gøre. Skattens mønt bærer

Denne uges billeder viser nogle af de epokegørende fund fra Staffordshire.
www.staffordshirehoard.org.uk/uk

kejsereens billede og indskrift, men mennesker bærer som skabt i Guds billede hans påtegning. Ligesom jøderne med deres møntsystem ikke forholdt sig neutralt til spørgsmålet om skattebetaling, sådan kan mennesker heller ikke forholde sig neutralt over for livet og over for Gud. Med den måde, vi mennesker lever og forvalter livet på, aflægger vi vidnesbyrd om Gud, om ham, der har sat sit præg og sin indskrift på os.

Giver man virkelig Gud, hvad Guds er,

så kan man ikke også komme til at give det til kejseren. Jesus svarer dem ikke med et ja eller et nej, sådan som deres spørgsmålet lagde op til. Han giver dem en anvisning. Anvisningen gør det til det enkelte menneskes ansvar at gøre det rigtige, set i lyset af at vi altid tilhører ham, i hvis billede vi er skabt.

*Sognepræst i Veterslev og Høm
Ulla Toft*

Læs mere

Søndagens tekst kan læses i Matthæus-evangeliet kapitel 22, 15-22.

Der er også salmer, der belyser teksten fra forskellige vinkler:

294, Talsmand som på jorderige
35, På Gud alene

GÅ I DYBDEN

Niels Hyldahl. Paulus - brudstykker af en biografi. Forlaget Anis 2009.

Kejsereens og Guds

Jesus er skarp i sin udmelding, men der er ikke vandtætte skotter mellem kejsereens og Guds. Tværtimod er Jesus' tilstedeværelse i verden udtryk for, at Gud i høj grad har noget med verden at gøre

Men Jesus gennemskuede deres ondskab og sagde: »Hvorfor sætter I mig på prøve, I hyklere? Vis mig skattens mønt!« De rakte ham en denar. Og han spurgte dem: »Hvis billede og indskrift er det?« »Kejsereens,« svarede de. Da sagde han til dem: »Så giv kejsereen, hvad kejsereens er, og Gud, hvad Guds er!« Da de hørte det, undrede de sig og forlod ham og gik deres vej. Matt 22, 18-22.

Og så skulle den ged vidst være barberet eller hvad? Men så enkelt er det desværre ikke, for hvad er det helt præcist, der er kejsereens, og hvad er Guds?

Ny aktualitet

Man kan overrumple over tekstens aktualitet, for spørgsmålet om, hvad der er kejsereens (det politiske styres) og hvad der er Guds at råde over, har været heftigt på dagsordenen hen over efteråret. Jeg skal ikke rode mig ind i sagsgennemgange her, men så aktuelle emner som sensommerens diskussion om kirkeasyl peger på, at ovenstående udsagn ikke er så entydigt, som det lyder.

Himmelsk ånde

Hvad er religion, og hvad er politik?

Hvad hører Gud til, og hvad hører verden til? Der findes ingen entydige svar. Vi må leve med den dobbelthed at være i verden, men ikke være af verden. At være skabt af Guds himmelske ånde og i hans billede, men

samtidig skabt af muldjorden og være solidt plantet i den.

En begrænset magt

TV-2 skrev for nogle år siden en sang med titlen "Det er samfundets skyld", hvor samfundet/verden får skylden for alverdens dårligheder i almindelighed og den personlige deroute i særdeleshed. Sangen havde en finurlig ironisk distance til påstanden, selvom nogle sikkert vil hævde beskyldningen

i ramme alvor. Men samfundets magt over mennesket er begrænset. Det kan måske bedst udtrykkes i sagnet om Christian Barnekov, der reddede Chr.4.s liv ved at låne ham sin hest med ordene: "Jeg giver kongen min hest, fjenden mit liv, og Gud min sjæl". Så har enhver fået sit!

Gud i verden

Men vil det så sige, at det, der er "kejsereens", ikke har med Gud at gøre? Nej, for Guds magt er i sagens natur ubegrænset. Jesus er retorisk skarp i sin udmelding til sine modstandere, men vi kan ikke tolke hans ord, som om der er vandtætte skotter mellem kejsereens verden og Guds rige. Tværtimod er Jesus' egen tilstedeværelse i verden udtryk for, at Gud i høj grad har noget med verden at gøre. At Gud blev menneske, er i sig selv udtryk for den omstændighed, at de vandtætte skotter er væk. Gud har i skikkelse af et menneske taget menneskets dobbelthed på sig: I verden og dog ikke af verden. Den spænding kan ikke opløses, hverken i statsreguleret næstekærlighed eller individuelt anarki.

*Anna-Sofie Arendt, sognepræst i
Gesten Kirke*

En mageløs skat

Det hænder at Guld vælder op af jorden. Det er dog sjældent, at et så mageløst fund gøres, som i disse måneder delvist er udstillet på British Museum

For nogen tid siden fandt man en helt fantastisk skat i England: Mellem 500 og 1000 guld- og sølvornamenter fra sværd, hjelme, smykker, og bæltter. Skatten er formentlig omkring 1300 år gammel. Allerede nu fabuleres der over, hvorvidt skatten er et krigsoffer nedlagt i jorden efter et slag mellem to angel-saksiske hære omkring 6-700 og derefter ”ofret” af sejrherrene i lighed med fundene fra Illerup Ådal; eller hvorvidt skatten repræsenterer en krigers livslange sammenskrab af guld og sølv. Noget taler dog for, at det ikke bare er det sidste, som er tilfældet. I skatten mangler nemlig aldeles ”kvindelige” genstande (smykker). Det ville formentlig have været tilfældet, hvis der var tale om en kongelig skat, som blev nedgravet med henblik på at gemmes i eksempelvis ufredstid. Endnu foreligger en del af fundet dog som sammenfiltrede guldklumper og ingen ved, hvad de videre undersøgelser vil resultere i.

Angelsaksiske krigere

Der er ikke tvivl om, at skatten reflekterer en angelsaksisk krigerkultur, sådan som vi også kan læse om den i det berømte digt, Bjovulf fra formentlig samme tid. Men skatten rummer også spor af den brydningstid mellem hedenskab og kristendom, som karakteriserede det angelsaksiske samfund i 6- og 700årene.

Forvredent kors

Skatten rummer nemlig - ud over de mere end 29 sværdfæster - mindst et forvredet kors og en forunderlig guldstriimmel med en bibelsk inskription. Den lyder: ”Rise up, o Lord, and may thy enemies be dispersed and those who hate thee, be driven from thy face” – eller på dansk: ”Rejs dig, Herre, så dine fjender spredes, og dine modstandere flygter for dig!” Teksten stammer fra 4. Mosebog, 10, 35.

Skatte-økonomi

Som bekendt har ordet skat mindst to betydninger. Dels betyder det en ”skat”

”formue”, dels betyder den ”afgift”. Hvad der er afledt af hvad fortaber sig i fortidens dunkelheder. Der er dog ikke tvivl om, at den foreliggende skat i sin oprindelse stammer fra de massive mængder af guld- og sølvskatte, som barbarerne i 3- og 400-årene opkrævede af romerne som beskyttelsespenge, og som sidenhen er fundet i form af fantastiske skatte i Central- og Østeuropa. Der er heller ikke tvivl om, at disse skatte oprindeligt forelå i en helt anden form, nemlig som et vigtigt element i den romerske pengeøkonomi, der udgjorde ryggraden i det romerske imperiums magt og vælde.

Eller med andre ord: Først afpressede romerne galilæerne, derefter afpressede hunnerne og visigoterne romerne. Endelig røvede alemannerne, sakserne og frankerne guld, hvorefter det endte som krigsbytte i Midtengland.

I mellemtiden havde de ædle metaller så i øvrigt været i hænderne på nogle af datidens dygtigste guldsmede. De forskere, der for øjeblikket er i færd med at udrede de enkelte sammenkrøllede guldklumper og få dem rensat for jord og sand.

En tur værd

Lige nu er et udvalg af de mange ting udstillet på British Museum. Her kan man således få et førstehåndsindtryk over et af de mest spektakulære fund i Europa fra de sidste mange årtier. Samtidig er det også muligt at se tingene og læse meget mere om dem på en dedikeret hjemmeside, hvor intet stikkes under stolen, for at forskerne kan få lejlighed til at nørkle i fred. Tværtimod har man bestræbt sig på med det samme at fortælle og vise så meget som muligt af alt det forunderlige, der tilsyneladende stadig vælder op af jorden.

Her kan man desuden læse et mindre udvalg af Bjovulfkvadet i digteren Seamus Heaneys oversættelse fra 2000. Herhjemme er den seneste oversættelse af Andreas Haarder: Sangen om Bjovulf, 2001. uddraget nedenfor er gengivet efter en ældre oversættelse, der bygger på Grundtvigs fra 1820.

Karen Schousboe

Da så han, den modige, sejsrfro helt,
da forbi han var skredet, hvor
Bjovulf sad,
solrunde guldsmykker, sælsomme
skatte
blinke fra væg og fra bund i den
gamle
mulm-flyvers hule; mjødkander var
der,
fade og skåle fra fortidens slægter,
irrede, skørnede, - ældgamle hjelme,
matte af rust, og et mylder af
armringe,
skønsomt flettede. Let kan skatte
i højene koste helten hans hoved.
Han gemme på guld, som glædes
derved!

Bjovulf, vers 2754 -2765, i Adolf
Hansens oversættelse fra 1909,
baseret på Grundtvigs fra 1820

www.heimskringla.no/

Rødhalsen

Rødhalsen er en af Selma Lagerlöfs elskede Kristuslegender. Nu foreligger den i en smuk ny udgave, illustreret med en række træsnit af Gay Kristensen

I disse uger kan man med fordel besøge Galleri Zenit i Sølvgade, hvor en række meget smukke træsnit af Gay Kristensen er udstillet. Træsnittene er skabt som illustrationer til en lækker gengivelse af Selma Lagerlöfs Kristuslegender om rødkælken, eller rødhalsen, som den lille fugl hedder på svensk.

Drilsk Vorherre

I eventyret fortæller hun om en lidt drilsk Vorherre, der midt i skaberværket også gav sig tid til at give liv til en lille grå fugl, som han noget drilsk kaldte Rødhalsen. Men, sagde den lille fugl høfligt, jeg har jo ingen rød hals. Næh, svarede Vorherre, den må du selv skaffe dig. Siden gik der mange årtusinder, og den røde hals blev et eventyr fortalt videre fra fugl til fugl, indtil en dag en modig og barmhjertig efterkommer fik sin hals farvet rød af blodet fra den korsfæstede, da fuglen trak en torn ud af panden på den lidende Kristus.

En moralsk efterskrift

Det er givetvis en af de smukkeste fortællinger i hele samlingen, og jeg husker stadig, da jeg første gang fik den læst højt. Nu foreligger den i en ny smuk udgivelse, lige parat til at forære bort som mandelgave eller måske værtindegave til de mange julekomsammen, i den næste måneds tid. Som en særlig bonus er den i øvrigt ledsaget af en efterskrift ført i pennen af Jan Lindhardt, der her causerer over ”historiens brug”. For hvad kan vi egentlig bruge historien til? spørger han. Vi skal jo se fremad. Men netop her er der en pointe i historien, hvad

enten det er den rigtige historie eller som i dette tilfælde et eventyr. Vi kan jo ikke orientere os fremad, hvis vi ikke ved, hvad der ligger bag os, mener biskoppen.

Samtidig er det så også muligt at tage på kunstudstilling og studere de herlige træsnit, hvoraf flere viser de små fugle,

som så lystigt piper uden for mit vindue, mens jeg skriver dette.

Karen Schousboe

Rødhalsen, Galleri Zenit, Søvgade 22, 1307 København K.

Bogen er udgivet på forlaget edition luga, og kan bestilles på www.edition-luga.dk

Kristendom&Kultur

Copyright © Folkekirkens Infocenter i Københavns Stift. • www.kirkenikobenhavn.dk

Ansv. red.: Karen Schousboe • Kontakt: info@folkekirken.dk eller tlf.nr. 33269600

Layout: Maria Proudholm • Udgivet i Roskilde og Københavns stifter